

KESKINÄINEN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ VARMA

Toimintakertomus vuodelta 2009

- Kokonaistulos oli 2 185 (–4 207) miljoonaa euroa, ja taseen loppusumma käyvin arvoin ylitti 30 miljardia euroa.
- Sijoitusten tuotto oli hyvä, 14,1 (–15,2) prosenttia, sijoitusten markkina-arvo 29,9 (24,6) miljardia euroa.
- Vakavaraisuus oli toimialan korkein eli 6 017 (3 698) miljoonaa euroa ja 24,9 (16,9) prosenttia vastuvelasta.
- Varma vahvisti markkina-asemaansa menestyksekkäästi tarjouskilpailuissa.
- Eläkkeitä maksettiin 3 606 miljoonaa euroa eli 10 prosenttia edellisvuotta enemmän 323 000 henkilölle.

Taloudellinen toimintaympäristö

Finanssikriisi muuttui vuoden aikana reaalitalouden taantumaksi. Maailman talouskasvu supistui ensimmäistä kertaa sitten toisen maailmansodan. Monet maat lisäsivät julkista velkaansa osana talouden elvyttämistoimia. Rahapolitiikka oli aktiivista, ja useat keskuspankit lisäsivät liikkeellä olevan rahan määrää hillitäkseen deflaatoriskejä ja tukeakseen pankkien luotonantoa.

Suhdannekuoppa ohitettiin talouden alkaessa elpyä mittavien elvytystoimien seurauksena vuoden loppua kohti etenkin Aasiassa ja Yhdysvalloissa. Euroopassa kasvu oli loivempaa. Tuotanto-odotukset nostivat raaka-aineiden hintoja. Investointien merkittävää virkoamista ei vielä tapahtunut. Julkisen talouden ja kotitalouksien heikentynyt rahoitusasema hillitsi vaikean työmarkkinatilanteen lisäksi yksityisen kulutuksen kasvua edelleen monissa maissa.

Finanssimarkkinat vakautuivat vuoden aikana vähitellen. Riskipreemiot laskivat, jolloin rahoituksen saatavuus ei enää loppuvuonna ollut yritysten toiminnan tai kasvun esteenä. Osakemarkkinat nousivat reippaasti, ja varallisuusarvojen lasku pysähtyi.

Suomessa bruttokansantuote supistui vuonna 2009 arviolta seitsemän prosenttia kohdistuen aluksi vientiteollisuudessa toimiviin yrityksiin. Toisin kuin 1990-luvun alun lamassa taantuma oli nyt globaali. Työttömyys nousi, kun niin osa- kuin määräaikaisten työsuhteiden määrät laskivat

sekä lomautukset ja irtisanomiset lisääntyivät. Konkurssien määrä kasvoi selvästi. Kotimarkkinoiden kulutuskysyntä kuitenkin säilyi toistaiseksi. Rakentaminen alkoi vähitellen elpyä.

Työeläkejärjestelmä

Suomalainen työeläkejärjestelmä osoitti talouskriisissä vahvuutensa. Etuusperusteisessa järjestelmässä luvatut etuudet maksetaan suhdanteista riippumatta, eikä eläkkeiden taso riipu sijoitustuotoista. Monissa maissa, erityisesti maksuperusteisissa eläkejärjestelmissä, sijoitusmarkkinoiden riskit heijastuvat suoraan eläkkeensaajien toimeentuloon. Suomessa osittainen rahastointi ja pitkä sijoitushorisontti helpottavat rahoitusrakenteen tilapäistä sopeuttamista poikkeustilanteissa ja sallivat pitkäjänteisen tuoton tavoittelun. Nykyarvion mukaan suhdannekriisi ei merkittävästi vaikuta työeläkejärjestelmän pitkän ajan kestävyteen tai maksutasoon.

Kestävän eläkepolitiikan perustana ovat yleinen luottamus eläkejärjestelmään, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, työurien piteneminen sekä nykyistä parempi jaksaminen työelämässä. Työeläkkeiden rahoitus riippuu työllisyydestä ja sijoituksille saatavista tuotoista. Työvoimaosuuden kasvattaminen, tuotavuuden parantaminen ja koko työuran aikaisen työpanoksen lisääminen ovat ratkaisevia kysymyksiä. Eläkkeellesiirtymisien odote kehittyi vuoden 2005 eläkeuudistusten tavoitteiden mukaisesti finanssikriisistä huolimatta. Eläkkeelle siirtyminen myöhentyy, mihin vaikuttavat iän myötä kasvavat eläkekarttumet, varhaiseläkkeelle pääsyn tiukentuminen, joustava eläkeikä ja mahdollisuus osallistua työelämään eläkeläisenäkin. Taloudellisen tilanteen heikkeneminen teki työurien pidentämisen entistäkin vaativammaksi. Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyessä on tärkeää huolehtia työvoiman saannista ja työkyvyn ylläpitämisestä.

Keskeisten työmarkkinajärjestöjen tammikuussa 2009 tekemän ehdotuksen pohjalta vahvistettiin työeläketurvan rahoituksen kestävyttä ja sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta. Työeläkemaksu nousee etupainotteisesti vuosina 2011 – 2014 yhteensä 1,6 prosenttiyksikköä korotuksen jakaantuessa puoliksi työnantajille ja työntekijöille. Osa-aikaeläkkeen alaikäraja nousee vuoden 2011 alusta 58 vuodesta 60 vuoteen vuoden 1952 jälkeen syntyneillä, ja samalla eläkkeen karttuminen osa-aikaeläkkeen ansion alenemasta poistuu.

Vuoden 2010 alusta elinaikakerroin pienentää alkavan työeläkkeen määrää ja sopeuttaa eläketurvaa kohoavan eliniän aiheuttamiin kustannuksiin. Sen lisäksi, että elinaikakertoimen soveltamista työkyvyttömyystapauksissa lievennetään, nuorina työkyvyttömiksi tulleiden eläkkeeseen tehtävää kertakorotusta ja ns. tulevan ajan laskentaa parannetaan. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön paluuta helpote-

taan lailla, joka on voimassa 2010 – 2013. Vuorotteluvapaan ajalta työeläkkeen karttuma vähenee aikaisemmasta.

Sosiaaliturvan kokonaisuudistusta valmistelleen SATA-komitean työn tuloksena hallitus sitoutui ottamaan käyttöön kansaneläkejärjestelmän kautta ns. takuueläkkeen 1.3.2011 lähtien. Tämän päivän rahassa takuueläke olisi 685 euroa kuukaudessa ja sen saisi noin 123 000 eläkkeensaajaa.

Suomen hallitus ehdotti maaliskuussa 2009 vanhuuseläkkeen alaikärajan nostoa. Ehdotus synnytti eläkekiistan, joka ratkesi kun hallitus ja työmarkkinajärjestöt sopivat, että työmarkkinaosapuolet valmistelevat linjauksia, joilla eläkkeellesiirtymistä myöhennetään vähintään kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä. Eläkejärjestelmän muutoksia pohtineessa työryhmässä ei syntynyt osapuolten yhteistä kattavaa ehdotusta tammikuun 2010 loppuun mennessä.

Niin kutsutussa työelämäryhmässä pureuduttiin työelämän kehittämiseen työurien pidentämiseksi. Työryhmän ehdotus valmistui vasta tammikuussa 2010, ja siinä alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrän vähentämiseen pyritään tehokkaan ja kattavan työterveyshuollon avulla. Lisäksi raportti tarjoaa välineitä työhyvinvoinnin kehittämiseen työpaikoilla sekä sisältää koulutusta ja osaamista koskevia ehdotuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla on käynnissä laaja selvitystyö, jossa määritellään mahdollisia muutoksia vakavaraisuuden sääntelykehikkoon. Niin ikään edelleen on käynnissä työeläke toimijoiden välistä kilpailua määrittävän lainsäädännön valmistelu.

Eläketurvakeskuksen työryhmä selvitti mahdollisen eläkekaton vaikutuksia työeläkejärjestelmään sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä. Työryhmän katsoi, että eläkekatto ei sovi suomalaiseen työeläkejärjestelmään. Kansainvälisen kokemuksen perusteella lakisääteiseen eläkejärjestelmään asetettu eläkekatto ei estä korkeita eläkkeitä, vaan kanavoi ne muihin järjestelmiin. Eläkekatto pienentäisi lakisääteisiä eläkemenoja pitkällä aikavälillä, kun taas vakuutusmaksutulo pienenesi välittömästi, ja maksussa olevien eläkkeiden rahoittamiseksi olisi nostettava eläkevakuutusmaksua.

Vastuuvelan tuottovaatimus koostuu kolmen prosentin rahastokorosta, eläkevastuiden täydennyskertoimesta ja osaketuottokerroimesta. Täydennyskertoimen arvo oli koko vuoden nolla kuten edellisenäkin vuonna. Osaketuottokerroin selviää vuoden 2009 osalta alkuvuonna 2010. Vanhimpien takaisinlaintojen, vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona käytetään perustekorkoa, joka oli koko vuoden kolme prosenttia.

TyEL-vakuutuksen keskimääräinen maksutaso oli 22,0 (21,8) prosenttia palkoista, mistä palkansaajan maksuosuus oli 4,3 (4,1) prosenttia alle 53-vuotiailla ja 5,4 (5,2) prosenttia tätä vanhemmilla. Keskimääräistä maksua alennettiin tilapäisesti 1,0 (1,0) prosenttiyksiköllä aiemmin työkyvyttömyyseläkemaksuista muodostuneen ylijäämän purkamiseksi. Alennuksesta puolet kohdistuu työntekijän maksuun ja puolet sellaiseen työnantajan maksuun, joka perustuu kokonaan tai osittain tariffimaksuun. YEL-maksu oli 21,0 (20,8) prosenttia vahvistetusta työtulosta alle 53-vuotiailla ja 22,1 (21,9) prosenttia tätä vanhemmilla.

Varman taloudellinen kehitys

Työeläkevakuutusyhtiössä tase ja tuloslaskelma laaditaan kirjanpitoarvoin, ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa etukäteen näytettävän tuloksen. Varman liitetiedoissa esitetään läpinäkyvästi tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin, sijoitukset ja niiden tuotot riskijakauman mukaisesti ryhmiteltynä sekä selvitetään tuloksen muodostumista. Varma julkisti ensimmäisenä ja ainoana työeläkeyhtiönä vuonna 2009 osavuosisiraportit jokaiselta vuosineljännekseltä.

Varman vuosi 2009 oli hyvä sijoitusmarkkinoiden kääntyessä alkuvuonna nousuun. Toimintapääoma kasvoi voimakkaasti. Vakavaraisuus oli vahva ja sitä mittaava vakavaraisuusaste alan korkein. Haasteellisista olosuhteista johtuen korostettiin koko vuoden varovaista riskinottoa, vahvan vakavaraisuustason ja sijoitusten riskienhallinnan merkitystä. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat pysyneet ennallaan usean vuoden ajan.

Liitetiedoissa käyvin arvoin esitettävä Varman kokonaistulos 2 185 (–4 207) miljoonaa euroa. Esitystapa vastaa pääpiirteittäin IFRS-standardeja, jotka eivät sinänsä koske työeläkeyhtiöitä. Kokonaistuloksen voimakas kasvu edelliseen vuoteen verrattuna johtuu sijoitustuottojen noususta. Kokonaistulos vuosineljänneksittäin käy ilmi tilinpäätöksen liitetiedoista. Liitetietojen tunnusluvuissa esitetään myös vuositason kokonaistuloksen jakautuminen vertaamalla sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuvelan tuottovaatimukseen ("sijoitustulos"), liikekuluja vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon ("hoitokustannustulos") ja omalla vastuulla olevaa korvausmenoa vastaavaan vakuutusmaksutuloon ("vakuutusliikkeen tulos").

Sijoitustuotot olivat käyvin arvoin 3 551 (–4 455) miljoonaa euroa eli 14,1 (–15,2) prosenttia sijoitetusta pääomasta. Vastuuvellalle hyvitetävä korko oli 1 400 (–137) miljoonaa euroa. Näin vuoden sijoitustulos oli 2 151 (–4 318) miljoonaa euroa. Varman sijoitustuotot vuosina 2005–2009 olivat keskimäärin 4,6 prosenttia vuodessa ja viimeiseltä kymmeneltä vuodelta 4,7 prosenttia vuodessa. Toiminnan tehokkuudesta johtuen liikekulut olivat 20 (31) prosenttia eli selvästi vakuutusmaksuihin sisältyviä hoitokustannusosia

alhaisempia, ja hoitokustannusylijäämä oli 23 (37) miljoonaa euroa. Omalla vastuulla oleva korvausmeno alitti vastaavan vakuutusmaksutulon, ja vakuutusliikkeen tulos oli arviolta 12 (74) miljoonaa euroa.

Varman vakavaraisuuden muutos oli 2 319 (–3 335) miljoonaa euroa. Toimintapääoma oli vuoden lopussa 6 017 (3 698) miljoonaa euroa ja suhteessa vastuuelkaan 24,9 (16,9) prosenttia. Toimintapääoma oli vuoden lopussa vakavaraisuusrajan verrattuna 2,8-kertainen (2,8-kertainen) eli erittäin hyvällä tasolla. Vakavaraisuusraja muuttuu sijoitusten riskipitoisuuden mukaan.

Vaikka työeläkkeet on suomalaisessa etuus pohjaisessa järjestelmässä hyvin turvattu, katsottiin joulukuussa 2008 tarpeelliseksi muuttaa eläkelaitosten sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevia säännöksiä väliaikaisesti, jottei eläkelaitosten olisi tarvinnut myydä suomalaisia osakeomistuksiaan epäedullisessa markkinatilanteessa. Väliaikaissääntely on voimassa vuoden 2010 loppuun asti. Toimintapääomaan sisältyvä poikkeuslainsäädännön mukainen osuus tasausvastuusta oli 1 006 (909) miljoonaa euroa. Ilman tasausvastuuta koskevaa rinnastusta toimintapääoma olisi ollut 5,0 (2,8) miljardia euroa, sen suhde vastuuelkaan 19,9 (12,2) prosenttia ja suhde vakavaraisuusrajan 2,2 (2,0). Toimintapääoman vähimmäismäärä oli vuoden lopussa 483 miljoonaa euroa, ja ilman väliaikaisia huojennuksia se olisi ollut 1 515 miljoonaa euroa. Jos määräaikaisen lainsäädännön vaikutus olisi jätetty kokonaan huomioimatta, olisi toimintapääoma suhteessa vastuuelkaan vuoden 2008 lopussa ollut 7,7 prosenttia ja sen suhde vakavaraisuusrajan noin 1,2. Varman vakavaraisuus olisi ollut siten riittävä ilman poikkeuslakiakin.

Omalla vastuulla olevan vakuutusliikkeen riskejä kattava tasoitusmäärä kasvoi 8 (70) miljoonaa euroa ja oli 1 016 (1 008) miljoonaa euroa.

Vahvan vakavaraisuuden ja hyvän hoitokustannustuloksen takia voitiin asiakashyvityksiä varten siirtää ositettuun lisävakuutusvastuuseen 61 (38) miljoonaa euroa. Hyvityssiirto on noin 0,4 (0,2) prosenttia vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta.

Vakuutustoiminta

Varma on Suomen suurin yksityisen sektorin työeläkevakuuttaja. Yhtiössä vakuutettujen yhteenlaskettu TyEL-palkkasumma vuodelta 2009 oli noin 15,2 (15,9) miljardia euroa. Palkkasumman arvioidaan laske-
neen suhdannekuopan seurauksena noin viisi prosenttia verrattuna vuoden 2008 toteumaan. Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 3 400 (3 431) miljoonaa euroa, mistä TyEL-vakuutusten osuus oli 3 248 (3 288) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 143 (133) miljoonaa euroa. Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 513 140 (518 600) henkilöä eli 5 460 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Voimassa olevia va-

kuutuksia oli vuoden 2009 lopussa 66 340 (65 800) ja näissä vakuutettuina 38 320 (38 400) yrittäjää ja 474 820 (480 200) työntekijää. Vuoden 2009 aikana saatettiin voimaan uusia TyEL-vakuutuksia 4 073 (4 332) kappaletta ja YEL-vakuutuksia 4 889 (5 564) kappaletta. Ansio - ja työsuhdeilmoituksia tuli yhteensä 1 020 070 (950 000) kappaletta, joista yli 83 (85) prosenttia erilaisia sähköisiä kanavia pitkin.

Usea yritys päätti siirtää työeläketurvan hoidon eläkesäätiöstä työeläkeyhtiöön keskittyäkseen ydinliiketoimintaansa ja pienentääkseen taloudellista riskiään. Myös yliopistot kilpailuttivat työeläkkeidensä hoidon uuden yliopistolain myötä. Varma onnistui erinomaisesti näissä tarjouskilpailuissa, mikä kertoo yhtiön vahvasta osaamisesta ja asiantuntemuksesta. Säätiöistä siirtyi Varman hoidettavaksi 17 900 työntekijän ja 10 800 eläkkeensaajan työeläketurva. Yliopistoista Varmaan siirtyi vuoden 2010 alussa kaikkien 1980 ja sen jälkeen syntyneiden eli lähes 9 000 henkilön eläketurvan hoito. Yliopistoissa on yhteensä noin 38 000 työntekijää ja lähes 1,3 miljardin euron palkkasumma, joka tulevina vuosina siirtyy kokonaisuudessaan TyEL-järjestelmään. Kaikkiaan Varmaan siirtyi säätiöistä ja yliopistoista maksutuloa noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

Varma palvelee vakuutusnottajia oman asiakasyhteystoiminnan lisäksi If Vahinkovakuutus Oy:n ja Nordea-konsernin palveluverkon kautta. Uusittu sähköinen verkkopalvelu avattiin lokakuussa. Palvelun tavoitteena on lisätä asiointin siirtymistä verkossa tapahtuvaksi, tehdä asiakkaaksi tulo helpoksi ja yhdistää palvelut asiakkaan tarpeen mukaiseksi kokonaisuudeksi. Vuonna 2010 verkkopalveluja kehitetään edelleen ja vuorossa on mm. eläkkeensaajien asiointipalveluiden sekä jakelutiekumppanien extranet-palveluiden kehittäminen.

Vuonna 2009 maksettiin korvauksia 3 291 (3 024) miljoonaa euroa. Vuoden lopussa Varma maksoi TyEL- ja YEL-eläkkeitä 322 900 (303 500) henkilölle. Vuonna 2009 uusien eläkepäätösten määrä kasvoi voimakkaasti eli 11 prosenttia. Vuoden aikana tehtiin 28 118 (25 239) uutta eläkepäätöstä. Kasvu painotui vahvasti vanhuuseläkkeisiin, joita koskevien päätösten määrä kasvoi 27 prosenttia 10 896 (8 584) kappaleeseen. Työkyvyttömyyseläkepäätösten määrä 6 106 (6 288) sen sijaan aleni. Tähän saattaa vaikuttaa niin terveydentilan paraneminen, taloudellinen suhdanne kuin työeläkekuntoutuskin. Eläkehakemusten määrän voimakkaasta kasvusta huolimatta pysyivät niiden käsittelyajat hallinnassa. Jatkopäätöksiä tehtiin 4 559 (4 723) ja muita päätöksiä 19 160 (14 932) kappaletta.

Osatyökyvyttömyyseläkkeet ovat yleistyneet erityisesti yli 55-vuotiailla, joille se tarjoaa hyvän mahdollisuuden jatkaa työelämässä työkyvyn alentumisesta huolimatta. Työeläkekuntoutus on yhä selvemmin vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle. Varma on ollut vuosia työeläkekuntoutuksen edelläkävijä. Varma jatkaa asiakasyritystensä sekä näiden työterveyshuollon kanssa pitkäjänteistä ja tuloksekkaaksi osoittautunutta työtä eläkekustannusten hallinnan ja työssä jatkamisen tukemiseksi.

	31.12.2009	31.12.2008	muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL ¹⁾	474 820	480 200	-5 380
YEL	38 320	38 400	-80
Yhteensä	513 140	518 600	-5 460
TEL-lisäeläkevakuutus ¹⁾	9 079	10 100	-1 021
Vakuutusten määrä			
TyEL	27 593	27 000	593
Eläkkeensaajien määrä ²⁾			
Osa-aikaeläke	4 938	4 888	50
Perhe-eläke	51 629	50 170	1 459
Työkyvyttömyyseläke	40 418	41 708	-1 290
Työttömyyseläke	13 880	10 596	3 284
Vanhuuseläke	197 020	182 218	14 802
Varhennettu vanhuuseläke	15 008	13 905	1 103
Yhteensä	322 893	303 485	19 408
²⁾ YEL-eläkkeensaajat	28 825	28 750	75
²⁾ TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat	40 814	39 475	1 339

Varma lähettää vuosittain vakuutetuilleen työeläkeotteen, jonka avulla voi seurata eläkkeen karttumista. Vuonna 2009 otteita TyEL- ja YEL-vakuutetuille lähetettiin yhteensä 699 000 otetta. Työsuhdetietojen selvittelypyyntöjä vakuutetut tekivät 2 500 kappaletta. Eniten tiedusteluja aiheutti se, että julkisen sektorin palvelussuhteiden tietoja ei ole saatavissa otteilta. Työeläkeotteen saa myös Varman verkkopalvelun kautta, jolloin palveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla. Sähköisen työeläkeotteen kävi katsomassa 26 000 asiakasta. Vuoden alusta työntekijä saattoi valita eläkeotteen joko kirjallisena tai pelkästään sähköisenä.

Varman eläkepalveluihin saapui vuoden aikana yhteensä 194 700 (200 300) puhelua. Puhelujen määrän kääntymisen laskuun heijastaa verkkopalvelujen käytön lisääntymistä ja työeläkeotepalvelun myötä tehostunutta aktiivista tiedottamista asiakkaiden henkilökohtaisesta työeläketurvasta.

Varman verkkopalvelussa voi saada arvion vanhuus- ja osa-aikaeläkkeen suuruudesta eläköitymisiän eri vaihtoehdoissa. Vuonna 2009 asiakkaat tekivät verkossa itsepalveluna 34 847 eläkearviota ja Varman neuvontapalveluissa eläkearvioita tehtiin 18 537 kappaletta.

Vastuuvelka

Varman vastuuvelka kasvoi vuonna 2009 15 (–5) prosenttia 27 789 (24 205) miljoonaan euroon. Vastuuvelkaan sisältyy kasvaneiden vakuutusmaksu- ja korvausvastuiden lisäksi asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 61 (38) miljoonaa euroa, toimintapääomaan sisältyvää osittamatonta lisävakuutusvastuuta 2 612 (1 454) miljoonaa euroa ja sijoitustuottojen puskurina toimivaa osaketuottosidonnaista lisävakuutusvastuuta –211 (–890) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä oli 1 016 (1 008) miljoonaa euroa.

Viidestä eläkesäätiöstä siirtyi Varmaan eläkevastuita 1 106 miljoonaa euroa ja Varmasta yhteen eläkesäätiöön kuusi miljoonaa euroa.

Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 109 (106) prosenttia vastuuvelasta.

Sijoitustoiminta

Historiallisen vaikean vuoden 2008 jälkeen Varman sijoitustoiminnassa korostui vuonna 2009 hyvän vakavaraisuusaseman ylläpitäminen ja riskien hallinta, missä onnistuttiinkin. Vuoden alussa Varman osakepaino oli poikkeuksellisen alhainen. Keväällä tilanteen normalisoiduttua osakepaino kasvoi merkittävästi alkuvuoden suojausten purkamisen, aktiivisten osakeostojen ja kurssinousun seurauksena. Korkeasijoitusten osuus pieneni, vaikka TyEL-takaisinlainojen määrä kasvoi edelleen. Kokonaisuudessaan sijoitusjakauksessa palattiin normaalitilanteeseen, mutta samalla säilytettiin tarpeen vaatiessa mahdollisuus merkittäviin allokaatiomuutoksiin.

Varmassa hyvät vakavaraisuuspuskurit mahdollistivat korkeampien sijoitustuottojen tavoittelun markkinoiden kääntyessä nousuun. Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu on tarpeen työeläkeyhtiöille puskurina osakekurssien heilahteluja varten. Tämä puskur osoitti finanssikriisin aikana toimivuutensa.

Varman sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pitkällä aikavälillä eläkkeiden maksaminen. Sijoituksille pyritään saamaan paras mahdollinen tuotto yhtiön toimintaa vaarantamatta. Yhtiön sijoitustoiminnassa korostuu varojen monipuolinen hajauttaminen ja varovainen riskinotto. Varmassa varat on hajautettu myös toimialoittain, maantieteellisesti ja yrityskoon mukaan. Yhtiö hoitaa sijoitussalkkuaan aktiivisesti kunkin omaisuusluokan puitteissa. Sijoitusten riskienhallinnassa käytetään johdannaisia pääasiassa suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä. Yhtiö suojaasi sijoituspolitiikkansa mukaisesti merkittävän osan valuuttakurssiriskistä.

Varman sijoitusten arvo oli vuoden päättyessä 29 928 (24 585) miljoonaa euroa ja tuotto käyvin arvoin 3 551 (–4 455) miljoonaa euroa eli 14,1 (–15,2) prosenttia. Viiden viimeisen vuoden keskimääräinen tuotto oli noin 4,6 prosenttia. Liitetiedoista käy ilmi sijoitusten ja niiden tuottojen jakautuminen eri sijoituslajeihin sekä säännösten mukaisesti että Työeläkevakuuttajat TELAn tuotonlaskentatyöryhmän suosituksen mukaisesti. Jälkimmäisen ryhmittelyn tarkoituksena on lisätä työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan läpinäkyvyyttä. Liitetiedoissa on esitetty täsmäytys näiden kahden erittelytavan välillä. Toimintakertomuksessa tiedot esitetään TELAn suositusta noudattaen riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Korkosijoitukset olivat 13 246 (14 877) miljoonaa euroa, ja niistä lainasaamiset olivat 3 537 (2 463), joukkovelkakirjat 9 089 (8 662) ja muut rahoitusmarkkinavälineet 620 (3 751) miljoonaa euroa. Osakesijoitukset olivat 8 225 (2 398) miljoonaa euroa ja niistä noteeratut osakkeet 6 796 (1 094) miljoonaa euroa, pääomasijoitukset 971 (876) ja noteeraamattomat osakesijoitukset 459 (428) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitukset olivat 4 518 (3 773) miljoonaa euroa, suorat kiinteistösijoitukset olivat 3 924 (3 261) ja kiinteistösijoitusrahastot 594 (512) miljoonaa euroa. Muut sijoitukset 3 938 (3 537) miljoonaa euroa koostuivat hedge-rahastosijoituksista 3 363 (3 371) ja hyödykesijoituksista 575 (166) miljoonaa euroa.

Korkosijoitusten tuotto oli 8,6 (3,1) prosenttia ja niistä lainasaamisten 3,4 (3,5), joukkovelkakirjalainojen 11,2 (1,9) ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden 4,7 (8,1) prosenttia. Osakesijoitusten tuotto oli 33,3 (–36,6) prosenttia ja niistä noteerattujen osakkeiden 46,4 (–39,1), pääomasijoitusten 2,3 (–24,4) prosenttia ja noteeraamattomien osakesijoitusten 4,5 (–17,0) prosenttia. Kiinteistösijoitusten tuotto oli 2,7 (2,5) prosenttia, ja niistä suorien kiinteistösijoitusten 5,3 (7,5) ja kiinteistösijoitusrahastojen –12,5 (–29,9) prosenttia. Muiden sijoitusten tuotto oli 25,3 (–25,6) prosenttia.

Korkosalkussa erityisesti yrityslainojen tuotto oli hyvä. Korkosijoitukset ovat pääosin valtioiden liikkeelle laskemia joukkovelkakirjalainoja. Yrityslainoja on korkosalkusta vajaa kolmannes. Joukkovelkakirjalainasalkun keskimääräinen riskipainotettu luottokelpoisuus oli A kuten edellisen vuoden lopussa. Joukkovelkakirjalainojen keskimääräinen juoksu-aika oli vuoden lopussa 3,2 (4,2) vuotta. Asiakkaille myönnettävien takaisinlainojen kysyntä vähentyi alkuvuoden vilkkaan kasvun jälkeen. Lainojen korko on sidottu Euroopan alueen valtioiden korkotasoon. Vuoden aikana uusia lainoja nostettiin 1 708 (1 618) miljoonaa euroa.

Vuoden voimakkaan kurssinousun ansiosta noteerattujen osakkeiden tuotto oli 46,4 prosenttia ja kotimaisten osalta OMX-portfoliotuottoindeksiä selvästi korkeampi. Sijoitusten riskitasoa nostettiin sijoitusmarkkinoiden normalisoiduttua, mikä näkyi erityisesti noteerattujen osakkeiden osuuden kasvamisessa

sekä arvonnousun että suojausten purkamisen kautta. Varma osallistui tilivuonna merkittävällä panoksella useiden suomalaisten yritysten pääomittamiseen.

Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkien eläkevastuiden kattamiseen soveltuvan omaisuusluokan. Osakekurssien nousu ei vielä heijastunut pääomasijoituksiin ja noteeraamattomiin osakkeisiin, mutta niidenkin tuotto kääntyi niukasti positiiviseksi. Pääomarahastoissa alkoi loppuvuodesta näkyä merkkejä yrityskauppa-aktiiviteetin lisääntymisestä pitkän hiljaisen kauden jälkeen. Kaikkiaan Varma on sitoutunut merkitsemään pääoma- ja kiinteistösijoitusrahastojen osuuksia 2 038 (2 362) miljoonaa euroa. Lisäksi Varmalla on rahastojen kohdeyhtiöissä suoraan useita rinnakkaissijoituksia.

Vuonna 2009 Suomen kiinteistömarkkinoilla aktiivisia toimijoita olivat kotimaiset vakavaraiset institutionaaliset sijoittajat. Vuoden aikana sijoituskysyntä kohdistui hyviin kohteisiin, joissa on pitkäaikaiset vuokrasopimukset. Varmalle tämä vuosi oli kiinteistösijoittamisen ennätysvuosi. Toimitilojen vuokramarkkinoilla suurimmat haasteet ovat vasta edessä päin. Ennakoitu vuokratasojen lasku ja vajaakäytön kasvu ei juuri näkynyt Varman omistamassa toimitilakannassa vielä vuoden 2009 aikana. Varman toimitilakannan vajaakäyttöaste oli vuoden lopussa 4,2 (4,4) prosenttia. Uudisrakennushankkeiden aloitukset vähenivät Suomessa voimakkaasti, mutta Varma jatkoi uusien kohteiden rakennuttamista aktiivisesti koko vuoden ajan. Merkittäviä kiinteistöhankeita ja -hankintoja olivat Kiinteistö Oy Hiilipiha, Kiinteistö Oy Vantaan Jokiniementie 31, Kiinteistö Oy Vierumäen portti, Kiinteistö Oy Salmisaaren liikuntakeskus, Mannerheimintien pysäköintilaitos, Kiinteistö Oy Primulan Herkkupaja, Keravan Tervahaudankatu 7 sekä lukuisat marketkiinteistöt.

Vuoden aikana kiinteistöihin investoitiin suoraan 706 (389) miljoonaa euroa ja niitä myytiin 33 (68) miljoonalla eurolla. Uudisrakentamisen ja peruskorjausten osuus oli 239 miljoonaa euroa. Kotimaisiin kiinteistörahastoihin sijoitettiin 57 (32) miljoonaa euroa ja ulkomaisiin 159 (291) miljoonaa euroa. Vuoden 2009 lopussa Varma-konsernin omistamien kiinteistöjen vuokrattava pinta-ala oli noin 2,4 (2,0) miljoonaa neliometriä. Sijoitetun pääoman mukaan jaettuna kiinteistökannasta oli toimisto- ja liiketiloja 63 (66) prosenttia, asuinhuoneistoja 12 (13) prosenttia, teollisuus- ja varastotiloja 17 (15) prosenttia ja muita tiloja 8 (6) prosenttia.

Muut sijoitukset koostuvat hedge-rahastosijoituksista ja raaka-ainepositiosta. Muiden sijoitusten hyvään tuottokehitykseen vaikuttivat osakekurssien nousu ja luottomarkkinoiden normalisoituminen. Merkittävä osa hedge-rahastosijoituksista kohdistuu luottomarkkinoille ja distressed-rahastoihin, jotka pyrkivät hyödyntämään heikon likviditeetin ja hintojen tarjoamia sijoitusmahdollisuuksia. Hedge-rahastosijoitusten tuotto oli erinomainen ja selkeästi vertailuindeksejä korkeampi. Pitkäjänteinen, onnistunut rahastovalinta

ja painottuminen luottomarkkinoille paransivat tuottoja. Myös arvonlaskusuoja toimi hyvin alkuvuoden laskevilla markkinoilla.

Sijoitusten markkinariski muodostaa suurimman yhtiön tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Osakkeiden osuus sijoitusten markkinariskistä on selkeästi suurin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR-luku oli 1 141 (837 vuoden alussa) miljoonaa euroa. Luku tarkoittaa 97,5 prosentin todennäköisyydellä sijoitusten suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa olosuhteissa kuukauden aikana.

Sijoitusten vakavaraisuusluokittelu pohjautuu sijoitusten todelliseen riskitasoon, joka määritellään käyttäen sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä varovaisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Todellisen riskin mukainen luokittelu alensi vakavaraisuusrajaa 169 miljoonaa euroa eli alle prosenttiyksikön oikeudellisen muodon mukaiseen luokitteluun verrattuna. Luokittelujen ero johtuu pääasiassa hedge-rahastosijoituksista.

Varman omistajaohjauksessa keskeistä on omistettujen yritysten korkeatasoinen hallinnointi, toiminnan läpinäkyvyys, aktiivinen vaikuttaminen sekä avainhenkilöstön kannustinjärjestelmien seuranta. Kevään 2009 aikana Varma osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin.

Liikekulut

Vakuutusmaksun hoitokustannustulolla katettaviin liikekuluihin käytettiin 80 (69) prosenttia saaduista hoitokustannusosista. Varman tulee hoitaa niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien varoja mahdollisimman tehokkaasti. Varman kustannustehokkuus liikekuluissa on pitkäjänteisesti ollut kilpailukykyinen koko työeläkealaan nähden. Tämä tehokkuus koituu asiakkaiden hyväksi asiakashyvityksinä. Hoitokustannustulos laski vuonna 2009 väliaikaisesti kertaluontoisten sähköisen asiakaspalvelun kehittämistä koskevien hankkeiden takia.

Henkilöstö- ja tietotekniikkakulut muodostavat Varman liikekuluista valtaosan. Kokonaisliikekuluista on henkilöstökuluja 33 prosenttia, tietotekniikkakuluja 32 prosenttia, lakisääteisiä maksuja 11 prosenttia ja muita kuluja 24 prosenttia. Kokonaisliikekulut nousivat edellisestä vuodesta 8 (18) prosenttia ja olivat 127 (118) miljoonaa euroa. Vuoden 2009 kulunousu johtui pääosin sähköiseen palveluun liittyvistä tietojärjestelmähankkeista.

Alan toimijoiden omistamassa Arek Oy:ssä (Varman omistus 18 prosenttia) hoidetaan toimialan yhteistä ansaintarekisteriä sekä eläkelaitoksia suoraan palvelevia tietojärjestelmiä. Keskeisten toimintaprosessi-

en osalta eläkelaitokset hoitavat tietojärjestelmänsä itse. Eläketurvakeskukselta Arek Oy:lle siirtyneiden toimialan yhteisten järjestelmien kulut kirjattiin vuodesta 2009 alkaen liikekuluihin eikä enää lakisääteisiin maksuihin. Toimialan yhteisen ansaintarekisterijärjestelmän kulut kuoletetaan Arek Oy:ssä 10 vuodessa alkaen vuodesta 2007. Vastaavalla tavalla käsitellään Varman suuri käynnissä oleva eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uusimisprojekti. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2012. Varmassa on myös sähköiseen asiointiin liittyviä hankkeita, jotka on pääosin kulukirjattu. Arek Oy:n lisäksi Varman tärkeimmät ulkoistukset ovat tietojenkäsittelypalveluissa Tieto Oyj ja Tieto Esy Oy. Työeläkealalla hallinnointikustannusten suuruuteen vaikuttavat lukuisat eri eläkelait ja eri toimijoiden tarpeiden yhteensovittaminen. Varma osallistuu aktiivisesti eläkejärjestelmän yhteisten tietojärjestelmien hallinnointiin ja edellyttää eri toimijoilta kustannustehokkuutta sekä tietojärjestelmiltä kustannusten läpinäkyvyyttä.

Henkilöstö

Henkilöstömäärä keskimäärin ja tilikaudella maksetut palkat käyvät ilmi alla olevasta taulukosta. Konsernin luvut poikkeavat emoyhtiöstä Tieto Esy Oy:n luvuista johtuen.

		2009	2008	2007	2006	2005
Henkilöstö keskimäärin	konserni	738	776	816	850	852
	emoyhtiö	615	629	646	671	671
Palkat ja palkkiot, milj. euroa*	konserni	34,3	34,6	33,6	32,2	31,3
	emoyhtiö	34,3	34,6	33,6	32,2	31,3

*) ei sisällä Tieto Esy Oy:n palkkoja, koska kyseisen yhtiön luvut yhdistetään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen

Vuoden lopussa henkilöstöstä työskenteli 63 prosenttia eläkevakuutuksen ja asiakaspalvelujen osastoilla, sijoitustoiminnoissa 13 prosenttia ja muissa toiminnoissa 24 prosenttia.

Varmassa on koko henkilöstöä koskeva tulospalkkiojärjestelmä, joka koostuu yhtiökohtaisesta ja henkilökohtaisesta osasta. Yhtiökohtaiseen osaan vaikuttivat yhtiön tulokset sijoitustoiminnassa, asiakashankinnassa sekä liikekulutehokkuudessa.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2009 lopussa Varman konserniin kuului 213 (189) tytär- ja 34 (40) osakkuusyhtiötä, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Tärkeimmät tytär- ja osakkuusyhtiöt, jotka eivät ole kiinteistöyhtiöitä, ovat Tieto Esy Oy (50,1 prosenttia), Silta Oy (39,1 prosenttia), Vakuutusosakeyhtiö Garantia (30,5 prosenttia),

Sato Oyj (38,6 prosenttia) ja NV Kiinteistösi joitus Oy (45 prosenttia). Lisäksi Varma-konserni omistaa 50 prosenttia Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääomasta.

Yhtiön hallinto

Varman yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa vakuutuksenottajat (äänioikeus noin 78 prosenttia), vakuutetut (noin 20 prosenttia) sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni (noin kaksi prosenttia).

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 26.3.2009 Varman hallintoneuvostoon valittiin uudelleen Tapio Huttula, Matti Huutola, Kari Jordan, Seppo Koskinen, Tapio Kuula, Leena Saarinen, Antti Sippola, Jorma J. Takanen ja Pekka Tefke sekä eronneiden Riku Aallon tilalle Kari Sairo, Erkki Isokankaan tilalle Päivi Kärkkäinen ja Kai Telanteen tilalle Mika Seitovirta. Hallintoneuvosto valitsi puheenjohtajakseen Pekka Paasikiven sekä varapuheenjohtajiksi Martti Alakosken ja Jukka Härmälän. Tilintarkastajiksi yhtiökokous valitsi KHT Raija-Leena Hankosen ja KHT Pekka Pajamon sekä varatilintarkastajiksi KPMG Oy Ab:n ja KHT Paula Pasasen.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 2.12.2009 hallituksen erovuorossa olleet jäsenet Mikko Mäenpään ja Lasse Laatusen uudelleen. Uusiksi jäseniksi valittiin erovuorossa olleiden Birgitta Kantolan ja Markku Pohjolan tilalle Mikael Aro ja Ari Kaperi. Hallituksen puheenjohtajana toimi Sakari Tamminen sekä varapuheenjohtajina Ole Johansson ja Mikko Mäenpää. Tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Sakari Tamminen, Mikko Mäenpää, Birgitta Kantola ja Markku Pohjola sekä kompensatio- ja nimitysvaliokunnan jäseninä Sakari Tamminen, Mikko Mäenpää ja Ole Johansson. Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimi hallintoneuvoston puheenjohtaja Pekka Paasikivi. Valiokunnan jäsenistä Martti Alakoski (varapuheenjohtaja), Mikko Mäenpää ja Veli-Matti Töyrylä edustavat vakuutettuja sekä Ole Johansson ja Tapio Kuula vakuutuksenottajia.

Tilinpäätöksen yhteydessä annetaan erillinen selvitys Varman hallinto- ja ohjausjärjestelmistä listayhtiöiden hallinnointikoodia koskeviin suosituksiin pohjautuen.

Oma pääoma

Yhtiöllä on 71 takuuosuutta, jotka ovat Sampo Oyj:n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallussa. Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääomalle 11 941 342,78 euroa suoritetaan vuosittain yhtiökokouksen päättämä korko, joka voi olla enintään työntekijöiden eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaisessa vakuutuksessa sovellettava perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuuosuuden äänimäärä yhtiökokouksessa on 420.

Riskienhallinta

Työeläkejärjestelmän likviditeettiriski on hyvin hallinnassa, koska eläkemeno on hyvin ennustettavissa ja sijoituksissa on merkittävä paino likvideissä korkoinstrumenteissa. Varman vakuutusliikkeen riskit liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin.

Varman hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritellään mm. sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet, sijoitusten hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen sekä yhtiön riskinkantokyvyn sijoitusten osalta mukaan lukien arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä. Vakavaraisuusrajan laskemisessa ja vastuuelan kattamisessa otetaan huomioon sijoittamiseen liittyvät riskit todellisen riskin mukaisesti. Lisäksi hallituksessa seurataan katetta ja vakavaraisuutta koskevien sijoitusten luokitteluperusteiden noudattamista sekä oikeudellisesta muodosta poikkeavien luokittelujen sekä johdannaisten käytön vaikutusta vakavaraisuusrajaan.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritelty sijoitussalkun perusallokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Sijoitussalkku voi poiketa perusallokaatiosta sijoitussuunnitelmassa erikseen määriteltyjen allokatorajojen puitteissa. Sijoitusten kokonaisriski sovitetaan yhtiön riskinkantokykyyn siten, että yhtiön vakavaraisuusasema ei vaarannu. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osakesijoituksiin sekä osaan hedge-rahastosijoituksista kohdistuvan 25 prosentin arvonlaskun jälkeen toimintapääoma on vähintään VaRin verran toimintapääoman vähimmäismäärää (=2/3 vakavaraisuusraja, poikkeuslain voimassa ollessa kuitenkin kaksi prosenttia vastuuelasta) korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalta. Myös eri sijoituslajeihin kohdistuvat rajoitukset vastuuelan katetta laskettaessa otetaan huomioon.

Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin. Sijoitusriskejä eliminoidaan mm. hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskittymiä välttämällä, rajoittamalla noteeraamattomien arvopaperien määrää, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvostuskäytännöllä, varoja ja vastuita yhteen sovittamalla, johdannaisten käytöllä, riittävällä ja oikea-aikaisella valvonta- ja seurantajärjestelmällä sekä vastapuoliriskejä minimoimalla. Kiinteistöjen osalta kiinnitetään huomiota mm. teknisiin ja sijainnillisiin riskeihin.

Liitetiedoissa kuvataan tarkemmin vakuutus-, sijoitus-, operatiivisia ja muita riskejä hallintakeinoineen sekä esitetään eräitä määrällisiä tietoja.

Tulevaisuuden näkymät

Vaikka optimismi sijoitusmarkkinoilla on lisääntynyt, taloudellinen toimintaympäristö on edelleen epävarma ja haastava. Epätasapaino maailmantalouden eri alueilla ja aloilla voi edelleen heiluttaa finanssi-markkinoita ja reaalityaloutta. Reaalityalouden ongelmien vuoksi yritysten kannattavuus on heikentynyt, työttömyys kasvaa ja julkisen sektorin velkaantuminen kasvaa voimakkaasti. Kriittinen kysymys kasvun vakauden kannalta on, miten koordinoitusti elvytystoimet osataan lopettaa.

Suomalaisen työeläkejärjestelmän kestävyys on hyvä. Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kannalta keskeistä on palkkasumman ja sijoitustuottojen kehitys. Yritysten palkkasumman kasvun arvioidaan käynnistyvän hitaasti. Koska työeläkejärjestelmä perustuu suurelta osin työsuhteista maksettaviin eläkevaikutusmaksuihin, ovat Suomessa tapahtuvan tuotannon kehitys, tuottavuus ja hintakilpailukyky ratkaisevan tärkeässä asemassa. Samalla Suomen kansantalouden sopeutuminen työvoiman määrän supistumiseen on haasteellista kun uutta työvoimaa on rajallisesti tarjolla. Talouden ja elinkeinorakenteiden muutokset tulevat olemaan vaativia.

Kuntoutus- ja työhyvinvointipalvelujen merkitys kasvaa, kun työntekijät ikääntyvät ja työelämä muuttuu. Suurten ikäluokkien eläkehakemusten määrän kasvu jatkuu. Varmassa varaudutaan eläkehakemusten kasvuun lähivuosina kehittämällä yhtiön eläkekäsittelyjärjestelmää ja sähköisiä palveluita.

Eläkejärjestelmän muutoksia pohtineen työryhmän sekä niin kutsutun työelämäryhmän työskentelyn tulokset ovat maan hallituksen arvioitavina.

Eduskunnalle esitettiin 12.2.2010 vakavaraisuutta koskevan poikkeuslainsäädännön jatkamista kahdella vuodella vuoden 2012 loppuun.